

VIRTUS

13

Vermeulen
2001

13 jaarboek voor

VIRTUS

ADELSGESCHIEDENIS

VIRTUS

JAARBOEK VOOR AEDELSGESCHIEDENIS

Hendrik hertog van Mecklenburg, prins der Nederlanden, omstreeks 1910. Naast de plaques van de Orde van de Nederlandse Leeuw en van de Mecklenburgse huisorde van de Wendische Kroon draagt de prins het kruis van de Johanniter Orde (*Fotolithografie Adolf Eckstein's Verlag, Berlijn-Charlottenburg; particuliere collectie*)

VIRTUS

JAARBOEK VOOR ADELSGESCHIEDENIS

I 3

2006

Op het omslag: portret door Hanneke Vermeulen uit 2001 van Ir. Alexander baron van Dedem (* 1931), voorzitter van het College van Regenten van de Van Dedem – Den Berg Stichting (1983-2006). Op de achtergrond een tekening van de havezate Den Berg bij Dalfsen. Deze riddermatige woning is sedert 1703 in het bezit van het geslacht Van Dedem.

Virtus bevat onder meer artikelen en boekbesprekingen met betrekking tot de Nederlandse adelsgeschiedenis in Europees perspectief, Leden en donateurs van de Stichting Werkgroep Adelsgeschiedenis ontvangen Virtus gratis.

Bestuur: R.A. Alma (voorzitter), R. Faber (secretaris), J.H. Wigger (penningmeester), jhr. A.J. Gevers, C.A.M. Gietman, Y.B. Kuiper, B. Olde Meierink en S.W. Versteegen.

Redactie: R.H. Alma, C.A.M. Gietman (eindredactie), Y.B. Kuiper, A.J. Mensema (eindredactie), H. Ronnes, S.W. Versteegen (hoofdredactie) en P.F. Vlaardingbroek.

Redactiesecretariaat: correspondentie, kopij, te bespreken publicaties en literatuur-signalelementen richten aan: Werkgroep Adelsgeschiedenis, p/a Historisch Centrum Overijssel, Eikenstraat 20, 8021 WX Zwolle.

De contributie bedraagt (minimaal) € 20,50 per jaar (voor donateurs € 25,-).

Studenten en beurpromovendi betalen € 15,-.

Aanmelding kan geschieden bij het secretariaat. Werkgroep Adelsgeschiedenis, p/a Erve Snieder 4, 7577 NV Oldenzaal (e-mail: info@adelsgeschiedenis.nl).

ISBN-10: 90-75879-38-5   NUR 694, 688

ISBN-13: 978-90-75879-38-4

Vormgeving: Gert de Kruijff, Beesd; zetwerk: Lenoirschuring.

Copyright Stichting Werkgroep Adelsgeschiedenis. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen of vermenigvuldigd in welke vorm dan ook zonder voorafgaande toestemming.

Uitgeverij Van Gruting, Looyenland 13, 6931 WB Westervoort.

e-mail info@vangruting.nl; www.vangruting.nl

Inhoud

ARTIKELEN

Adel in Nederland: ‘niet meer zichtbaar, wel merkbaar’

Resultaten van de enquête onder leden van de
Nederlandse adel, november 2005 7

*F.F. baron de Smeth van Alphen in samenwerking met A.P. Kruydenberg,
E. Blankevoort en Jhr. T. von Bönninghausen tot Herinkhave*

Hoe ‘adellijk’ is de adel in het huidige Nederland?

Antropologische en sociologische kanttekeningen bij de in 2005
gehouden enquête onder de Nederlandse adel 44

Jaap Dronkers, Auke Huistra en Yme Kuiper

De Russische adelsgeschiedenis 62

F.J.M. Feldbrugge

‘Een hoogst verdienstelijk burger’

Het leven van Mr. Frans Godard baron van Lynden,
heer van Hemmen (1761-1845) 78

Kees Kuiken

De landelijke elite in negentiende-eeuws Twente

Textielindustriëlen als landgoedeigenaren
en hun relatie met de lokale adel 114

Elyze Storms-Smeets

Duitse connecties

De heroprichting van de Johanniter Orde in Nederland 132

Kees Bruin

Dienstbaar moet je zijn

Over monarchie, hofadel en de constructie van
adelsidentiteit in Nederland en Duitsland 146

Yme Kuiper

KORTE BIJDRAGEN

De Liudgeriden: *homines franci* of niet? 160
Kees Kuiken

De eerste Van Pallandts 164
O. Schutte

De opgang van een Hollands riddergeslacht 165
Rienk Vermij

Vijfhonderd jaar landgoederen in Denemarken (III) 169
Nikolaj Bijleveld

Tot de bedelstaf verheven 173
Joke Draaijer

Landgoederen in de Achterhoek 178
Wybren Verstegen

Licht uit het oosten: adelsgeschiedenis in Duitsland 180
Yme Kuiper

Een nieuw ideaal voor oude adel
Pierre de Coubertin en *la pédagogie sportive* 183
Daniël Rewijk

Een weerzien
Rondgang langs Nederlandse kastelen aan de hand van Moes en Sluyterman,
annex enkele gedachten over de adellijke woonstede 'toen en nu' 188
Ph.M. Bosscher

Auteurs 198